

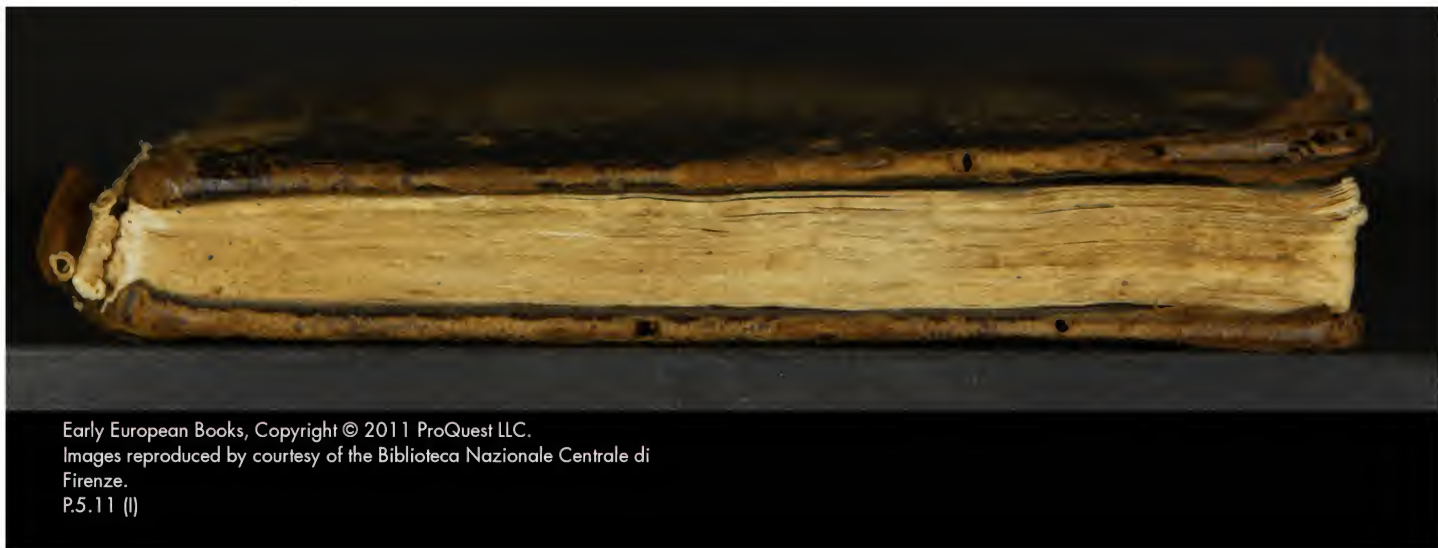
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.5.11 (I)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.5.11 (I)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.5.11 (I)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
P.5.11 (I)

P 5
11

BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE
50.000 - 10-939

P. 5. 11

1527. 14. octob. fut. .j.

Marchesij Orphini fulgmat, & Amicor

D. 5. 11

OLIVERIO CARDINALI NEAPOLITANO.
ANDREAS BRENTIVS. S.D.

Egi hanc oratiunculam princeps optime non ut in-
dustriam ostētare: que quā exigua in me sit: facile
cognosco: sed ut potius officio pietatiq; mee satisfacere.
Quoniam omni orationis fuco omisso: non au-
res oblectare: sed rem tantum qua de agebatur: nobis
breuiter pertractare uisum fuit: ita ut res uerba sua pe-
pererit: & non res effinxerit oratio. In hoc tamen non
dissimulabo me oratorio esse functum officio si ora-
toris est dicere ha bita semper loci: temporis: rei: per-
sonarūq; dignitatis ratione. Et quāq; orationē esse per-
spicimus tenuem inopem: & haud scriptione magno
pere dignam tamen amicis qui non interfuerunt: ut le-
gendi inspiciundiq; copia esset: effecimus: Tuaq; pre-
lerit causa ut haberes qd̄ animum in te nostrum te-
staretur quodq; humanissimo doctissimoq; patrono
expensum a cliente: ut meritum & debitū referretur
quem & cōsilio & re adiuuare non desistis: cum mihi
studiorum ocium suppedites ac bene uiuendī ratiōē
singulari uirtutū tuarum exemplo demonstrares. Vale.

ANDREE BRENTII: IN PENTECOSTEN.

ORATIO.

UT maiorum nostrorum consuetudo seruetur ab antiquis quidem grecis instituta: a veteribus autem romanis intermissa: sed a christianis emendata. illi enim pluribus diis quos uana sibi superstitione finxissent preces effundebant: nostri autem uni deo Opti. Max. Iesu christo & supplicandus esse censuerunt: & omnia debere ei referri accepta putauerunt: a quo cum omnis nostra uita salus & beatitudo perficiatur: Cumque eius auspitiis incepta optimo fine concludantur maiorum instituto & more beatam mariam solita salutatione: ut felix faustum fortunatumque sit nostre orationis initium quo bene auspicato ad finem peruenire possimus: adorabimus.

Accessi huc Pont. max. Vosque P. C. dicturus de pentecoste: & spiritu sancto. Quoniam solis christianis. si cut re ipsa perspicitur concessum est spiritu festos dies celebrare. Nam qui propter antiquitatem minus christianam religionem nouerint quique eam cognitam sibi non assueuerint non spiritu: sed corpore solum deos illos suos & demonas uiciorum uoluptatumque ministros ac fomites colebant. habebatur enim Mars ire: belli & furoris deus. Venus intemperantie & libidinis dea: Mercurius furti & latrocinii autor. Bacchus ebrietatis & infanie preses: Eorumque sacrificia erant comelationes: potationes cruores & omnium turpes sensuum titillationes: ita ut dum illi se pietatem colere existimarent: summopere impii uiderentur turpiter flagitiosque agere. Iudeus ex scripto festa colit corporalem legem sequens & non spiritalem: ut ad Romanos scri

bit apostolus israhel sequitur legem iusticie: ad legē
iusticie non peruenit. s. corporalem & non spiritalem.
At uero christiani quorum sapientia in omnibus se/
per excelluit non fluxis momentaneisq; rebus aut uo/
luptatibus: que diutius non permanent cito euanescent
ac in discessu plus doloris relinquunt quam in accessu
delectationis attulerint: non corpore inquam christia/
ni deo satisfacere putant: sed spiritu: idest integris sen/
sibus mente pura: & animo omnibus egritudinibus ua/
cuo. Spiritu namq; deum colimus honesta cogitan/
do: bene dicendo: recte agendo: & in coelo pietatis the/
sauros q nullo fortune aut casus impetu eripi possint
reponendo: Qui tibi imprimis Pont. Max. omnibus
q; qui hic frequentes sunt: illic accumulatissimi com/
parantur & seruantur tam pie tamque sapienter hanc
celebratissimam diem obeuntibus: que cum a resurre/
ctione Seruatoris quinquagesima sit: ut greco indicatur
uerbo pentecoste: eaque spiritus sancti excellentis/
simo miraculo consecrata: non immerito eam tanto/
pere coli celebratq; oportet. Enimvero magna in se: &
admirabilia tam ueterum quam nouorum sacramen/
torum mysteria continet: ex quibus facile & luce
meridiana clarius perspicui licet: gratiam ex lege pre/
dictam: ac legem ex gratia fuisse perfectam. Ut enim
ebreorum populo postq; ceruicibus durum seruitutis
egyptiorum iugum excusserunt: quinquagesima: & q
agnus imolatus erat: die: lex in monte Sinai data est:
sic quinquagesima ex qua resurrexerit die: secundum
ueri dei agni imolationem spiritus sanctus in aposto/
los reliquosq; eius fideles affectores e coelo delapsus
est: ut nos q xpiani uiuim9 & sapim9: possemus ligdo
qñq; cognoscer ueteris itia testamti ab euangelicis pri/
cipiis non discrepar: & alter ab eodem spu fed9 percussu a quo

primum fuerat initium. Cogitanti autem mihi & diligenter causas inuestiganti cur quinquagenario dierum numero tantus honor sit apud Hebreos quam christianos habitus fuerit: nil aliud occurrere potuit: quia quod apud grecos & latinos autores legimus id ei magna ex parte contingere ob septenarii numeri uim & prestantiam multis in rebus obseruatam animaduersam & penitus cognitam qua de re mihi animus est pauca disserere: Et si a proposito aliquantum digrediemur: tamen que dicuntur non ab re esse uidebuntur. Apud ueteres etenim is numerus septas uocitabatur: quod greco nomine testabatur uenerationem debitam numero. Septon. n. augustus & uenerabile dicitur. idem numerus ab arithmeticis uirgo & pallas appellatur: quia nullum ex se parit numerum duplicatus: qui intra denarium coartatur. quem primum limitem constat esse numerorum: ut etiam tradit aristoteles. Eadem quantitas ab antiquis tum grecis tum Romanis quemadmodum a nostri temporis hominibus hebdomas appellabatur. Ad nos non attinet arithmeticonum rationes referre quod ex impari numero mare eodemque patre: ex pari eodemque matre appellato: siue quod ex quatuor & duobus: que dyas primus numerus ab illa omnipotentia solitaria corporis intelligibilis linea prima defluxit: siue quod ex tribus constaret & quattuor: quorum alterum omnium corporum tres constituerent dimensiones longitudo: latitudo: & profunditas. Altero Cum Pythagorei quattuor elementa omnium rerum originem esse censerent: uanam iurisiurandi sibi religionem fecerunt ne matronas himeteras Psychi paradonta tetractyn Pagan aennau Physeos: Testor eum est a quo numerus datus ipse quater nus: nostre anime eternus fons & natura perennis: ut in uersibus: qui aurei dicuntur: perspicere licet. Pretereo

illa Simonis octo profunditate: silentium: mentem ueritate
sermone: uitam hominem: congregationem. Taceo Marcio
nis triginta: que omnia ut a philosophicis pythagoreis
tradita naturalem quandam potius rationem & pythagoricam
supplicationem sapiunt quam religionem: Quid illud Ver-
gili dicam uolentis septenario numero beatos exprime
et oterque quaterque beati. Non incognitum est id Hesiodi
to proton hen te ce tetras ce hebdomon hieron inar
Certe prima dies & quarta & septima sacra. Omittan
tur que a uarone conscripta sunt in hebdomadibus: sep
timo die semen genitale conglobari coagularique: septi
ma hebdomade totum hominem in utero absolui: septi
mo mente salubriter nasci: esse septem sapientes: septem spe
ctacula mundi: septem erraticas stellas: erroneas a. P. Nigi
dio dictas: pericula uite fortunarumque hominum que cli
matas Chaldei appellant grauissime contingere septe
nario discrimina denique morborum fieri in diebus qui
dies a medicis critici nel crisimi. i. iudicarii uel iudi
ciales aut decretorii appellantur: Aeschylus ad Thebal
ait septem portas: septem bellatores uenisse duces. hec quam
a religione nostra maxime aliena & remota sunt: facili
le silentio peribit. Proferantur igitur hebreorum exempla
& auctoritates: quibus eo maior fides adhibenda: quod
nostra ab eisdem fontibus et quibus illorum religio mana
uit. Nepe apud eos septenarius numerus in summo sep
honore & pretio fuit siue ex supradictis rationibus: siue ex
moysis legis institutione. Argumento est sabbatum septima
dies. Ex omnibus autem rationibus: que subiici possent nulla pro
babilius nulla uerius: nullaque que magis rationi consentanea
sit quam quod deus sumus huius celestis machine opifex &
rektor omnibus rebus & multiformi ad uitamque necessaria
uarietate distinctis septimo die quieuit: quemadmodum
Sabbati nomen indicat: Sabbatum. n. cessationem interpretatur
uerum huius numeri maiestas: non tam ad dies

quam ad annos accessit. Quandoquidem septio quo
q; anno: ut in deuteronomio legitur liberabis nexos
& omne debitum quod tibi debet uicinus: remittes:
Dies septenarii numeri constituunt pentecosten: apud
ebreos diem Theocletum. i. admodum diuinam appel
latam. Anni septenarii constituti absoluit Iobeleum
quod interpretantur absolutorium siue remissiuum de
quo scriptum est in leuitico: enumerabis septem cessa
tiones annorum: septem septies nouem & quadragin
ta efficiunt: annus uero qui quagesimus celebrabatur.
Septimo anno ad terre quietem: hebrei agros non co
lebant: tantumq; ex his que sponte ex terra nasceban
tur uiuebant: hebreos qui in seruitute erant: liberabat
Quinquagesimo autem anno: omnia que septimo &
insuper hec alia fiebant: gentes in belite libertate dona
bantur: empta predia prioribus dominis restitueban
tur. Quis ignorat quam plurima huius rei testimonia
sed de multis pauca colligere non incongruum fuerit
esse septem spiritus sancti dona esse septem festa intra
quae sabbatum Neomenia pascha: pentecoste: Sceno
phagia: & tubarum ac afflictionis celebrationes con
tinentur. peccatori non septies solum: sed septuaginta
septies peccanti uenia datur: Cain septies penam luit
parricidii: Lamech septuagies septem: septem colum
nis sapientie edes sustentatur: Septies in die deus lau
datur. septem ex discipulis eliguntur qui cura haberet ui
ctus apostolorum diuinis rebus uacantiu. Notum est
Christum: ut Lucas memorie prodidit: ab Ada septua
gesimum septimum cesari. feruntur septem tube Iesu naue to
tidemq; circuitus & dies & sacerdotes ex qbus hierichu
si muri concutiuntur. Pretereo populi candelabrum
habens septem lampadas: siue lucernas omitto taceo se
ptem diebus sacerdotem perfici: leprosum sanari.

Scitis septuagesimo anno populo ex captiuitate redē
ptum. Scitis septuaginta diuine scripture interpretes
fuisse: Scitis Moysem a Deo iussu eligere septuagita
seniores ad poguli curam atq; regimen : Scitis Iesum
Christum uni & uiginti templi dei sacerdotibus qui
septenario numero constituti erant: fuisse Tāquā om/
nium uirtutum lumen uicesimum secundum sacerdo
tem additum: Cur in his antiquioribus moror & lon
gius a memoria remotis: Cum idē Iesus Christus pu
ra perfectio septem panibus: quatuor hominū mīta
saturarit: Ac pentecoste: huc enim ut uenirem: superi
or longius quā uolui: fluxit: oratio: dies adsit quīqua
gesima: que ex septenario constat. Quoniam septies
septem efficiunt nouem & quadraginta: reliqua dies
quīquagesima deo eidemq; spiritui sancto dicata &
consecrata: ut illud Salomonis des partem septenario
post octonario octo futuri seculi censetur: quod deo
dari debet: sicut abste Pōt. Max. uobisq; omnibus. P.
C. cum nouē & quadraginta dies post liberatoris &
seruatoris resurrectionem preterierint: quīquagesi
ma spiritui sancto dies integerrime sanctissimeq; tri
buitur. Hec cum dicta sint: tempus iam postulat ut ad
alteram orationis partem accedamus. celebramus pē
tecosten: & spiritus sancti aduentum diem pollicitatō
nibus speiq; complemento dictam. Quod apostolis
promiserat dicens baptizabimini in spiritu sancto nō
multos post dies & sedebitis in ciuitate Ierusalem: do
nec induetis facultatem ex alto. Magna sane & admi
rabilia omnique ueneratione digna hec mysteria sūt
Si quidē corporaliū operū que Iesus iter homines cō
munis salutis cā amantissime fecerat: finem hodiern⁹
dies attulit: idē inītiū que discipuli optarent: queq;
īpē uellet spiritu agendi. Quenā queso opera Iesu cor

poralia fuerūt. uirgo generatō p̄sepe fasciāz iuolucra
āgeli' gl'iaz extollētes: pastores accurrētes. stelle cursus
magoz adoratō: munez oblatō. ab herode pueroz ce
des lefus fugiēs in egyptū: rediēs ex egypto: circūci/
lus baptizatus supno p̄batus testimoni o tentatus lapī
datus: proditus: crucifixus: sepultus: relurgēs: ascēdēs
Nunc uero mibi sp̄ritus res aggredienti adsit sp̄ritus
Eāq; mibi dicendi f̄cultatem suggerat: quā desīdero
Sīn minus tantam: a' certe que cum loci auctoritatē tū
diei celebritati ac tam graui audientie cōueniat tanta ē
autem rei magnitudo: ut nihil mibi dubitationis del
tur: cam nunq̄ uerbis aut eloquentia exequari posse.
Neq; uero nego me graue & pene intolerabile dicen
di munus suscepisse: & quod potius oratori eloquenti
ssimo eidemq; Theologo doctissimo cōueniret quā
mibi indiferto & eius philosophie partis imperito.
Postea uero q̄ mecū cogitaui et animaduerti nullo un
quā temporis spacio q̄uis longissimo nec ab oratore
quidē usu & doctrina p̄fectissimo rei amplitudinē ora
tione explicari: nec aliquid huc afferri posse qd̄ aut tū
bi Pont. Max. qui omniū disciplinarū genera cōplex
us es: aut huic senatui nouū in auditū ue esset omnib9
uirtutibus & scientiis ornātissimo ut eius prestāntissi
mo cōspectu: grauiissimoq; cōseisu hec tecta & hii
parietes doctrinā regionēq; redolere uideātur: ut quo/
quo me uertā: tot oratores: tot iuriscōsultos: tot philo/
phos ituear: quib9 omnia cū nota usitataq; & de prō
pta sint: mibi quoq; sicut ceteris qui hoc in loco dicūt
ueniā dari sperauerim: si huc non docēdi causā uene
rīm: sed ea tantū pauca cōmemorādi gratia: que quot
tānis in huiuscemodi celebritate pro xp̄ane religiōis
cōsuetudine & sapientia. Pōt. Max. uolq; P. C. audire
& memoria repeter cōsueuistis. Hodierno die sp̄ritus
pactius: si latine grecū uerbū pronūciare placeret: pa

racletus potius diceremus: spiritus inq̄ cōfirmator &
cōsolator accessit: ut prestaret quod sic promiserat pa
racletus spiritus sanctus: quem pater mittet: ad uos
accedet: Et si abiero: mittam eum ad uos quemad /
modum alibi Iohānes id scripto reliquit. Ego rogabo
patrē meum: & aliū uobis paracletum dabit. aliū .s.
qualem me mihi parem. In congenitis enim aliū &
aliū. dicimus: ut aliū petrus aliū Paulus. In diuersis
uero aliud & aliud: ut aliud bos aliud equus. Sic igi /
tur missus est aliū paracletus pariter simplex pariter
q̄ incōmutabile bonum & coeternum: idem cū chri
sto: qui a patre filioq̄ procedit qui cum patre filioq̄
simul adoratur. Ideoq̄ hanc beatam trinitatem unum
deum fateri oportet: Quia in his tribus personis nulla
nec potentie nec substantie nec uoluntatis: nec actio /
nis diuersitas: quemadmodum ex eius ore manauit:
quecumq̄ habet pater habet & filius habet & spiritus
sanctus. Semperq̄ in ea trinitate hec communio fuit:
quia hoc est ibi omnia habere: quod semp̄ existeret:
nulli gradus: nulle differentie: nulla tempora ibi cogi
tentur: impij sane & detestabiles. Macedoniani sunt:
qui licet patri & filio equalitatem tribuant: tamen spi
ritum sanctum inferioris nature esse putāt: aiuntq̄ eū
actum esse uel creaturam. Que ratio eos ad hec dicen
da impulit. Quoniam spiritus sanctus aut per se subsi
stit & est substantia: aut in altero spectatur & nomina
tur accidens. Si accidens: actus id dei erit: & si actus
est: agetur potius & non aget: ac ubi actum tuerit
cessabit id enim actus est. At qui spiritus sanctus agit
determinat administrat quecumq̄ mouētis sunt & nō
motus. hoc est agentis & non actus: ergo spiritus san
ctus actus non est. Si substantia: creatura aut deus exi
stimabitur. inter hec enim nō secus ac inter par & im
par: lumen & tenebras: uitam & mortem medium nō
reperitur: Qd si creatura: quo mō ei credemus: Sin uero

deus cur nō cū p̄e filioq; adorabi. Cōfitebimur igit̄
deū eē patrē & filiū & spirītū sc̄m: Eāq; trinitatē unius
eē diuinitatis atq; nē: z unū deū eē tria z tria eē unū.
Si enim unius nature & diuinitatis trinitas est: cōplet
autem eam spirītus: deus igitur est. Hęc eadem cōue/
nient in Ariānos & Eunomianos: qui non modo spi/
ritum sanctum: uerū etiā filium maledictis incessunt
qui nobis in presentia pro mortuis habebuntur: Ani/
me enim mors est a deo Separatio: quemadmodum
corporis ab animo seiunctio. Sed ut strabonum oculi
uīsu quidem diuersi apparent: unum tamen dumtax
at perspiciunt: Vtq; fluuius aut uia duas plures ue in
partes diuisa in unum postea coit: Sic isti omnes tam
etsi diuersa dicere uidentur: eadem tamen dicunt: uer
bis discrepant: re quidem consentiunt: qui certe non
strabones solum: sed etiam uere ceci & mortui sunt.
Neq; uero a patre tantū: sicut nonnulli opinantur: sed
etiā a filio procedit: primum quia filius & spirītus
sanctus cum cōmune habeant patrem: distinguuntur
differentiis per se nō per accidens ut homo & equus
non albo aut nigro: sed rationali irrationaliue disting/
uuntur. Deinde cum substantie materie ex partes di/
stinguī nequeant nisi ordine: In diuinis autem nullus
alius ordo sit nisi originis: due persone nō possunt ab
una procedere nisi una procedat ab altera: Cum alias
ordo & diuersi gradus in diuersis formis siue specie/
bus: ostendatur: quod Plato asseruit dicēs species rerū
esse numeros qui specie uariarentur p additamentum
uel subtractionem unitatis. Preterea principiū spiritus
sancti cōmune est patri & filio: quia entie unitate non
differunt. Quicquid enim habet pater habet & filius
Multa huiusmodi argumenta in mediū asferre pos
sem: que cōsulto pretereo: ne uidear uelle acta agere:
Cum hec omnia & sapientissime inuenta: & eloquen/
tissime disputata. & sanctissime confirmata sint ab A

thanasio Hilario: Basilio: Gregorio: Ambrosio: Au-
gustino: Hieronymo: Theophilo: Cirillo: Leone: Pro-
clo: Toma: Scoto: quorum libros quando non mihi dubi-
um sit: abste Pont. Max. uobisque. P. C. quotidie in ma-
nus sumi assidueque euolui: meas partes esse duxi potius
silere: quam pauca dicere aut incompta & inornata ora-
tione doctissimas aures: elimatissime autorum lectio-
ni auditionique assuetas obtundere. Non igitur dicam quod
interest inter nasci & procedere: Cum uestrum cuique no-
tum sit: filio tantum nasci attribui: Spiritui autem Sancto
procedere quod ab utroque. scilicet patre filioque proficiatur.
Non ignoratis Spiritum dei & Spiritum sanctum idem esse
ne diutius in illorum opinione confutanda morer: qui
aliud spiritum dei & aliud spiritum sanctum esse opi-
nabantur. Constat unum eundemque spiritum sanctum
fuisse semper. Neque Paulus alium habens spiritum san-
ctum: illa de eo scripsit qui in prophetis ante Christi
aduentum alius fuit: sed de eo cuius & ipse particeps
erat: & omnes qui in fide consummate uirtutis fereban-
tur. Vnde cum articulo eius meminit quasi solitarium
& unicum esse testas cum dicat nomen simpliciter pneu-
ma bagion id est spiritus sanctus: sed cum articuli ad-
ditamento to pneuma to bagion: hic spiritus sanctus.
Quid nunc opus est infringere ea argumenta que a
nonnullis afferuntur spiritum sanctum non esse certe
& prefinite diuine persone proprium nomen: quod eo ali-
as pater: alias filius: nonnunquam spiritus significatur. mo-
do enim constiterit: quod uno ferme omnium christi-
anorum consensu tenetur: quid oportet amplius am-
bigere: Spiritu commune quoddam totius trinitatis de-
monstrari quo diuina substantia materiei expressum indicatur.
Tum uero spiritu sancto unam ex tribus definitam per-
sonam declarari. Nihil enim uetat quod latius quan-
doque patet & liberius uagatur: id quibusdam angustis

terminis & regionibus intra quas cōtineatur: astringi
atq; concludi. Cum igitur hec dicta sint & a nobis de
mōstratum fuerit: spīritum sanctum deū & non actū
siue creaturam neq; a patre solum: sed a filio etiam p
cedere: Cumq; oratio nostra tanq̃ incitatus equus ma
iore & fere tota curriculi parte decursa ad finem atq;
metam festinet: paucis cōplectar quod reliquum: qđ
probatum: quod testatum: quod illustratum est in di
uina natura trīs personas subsistere patrem: filiū & spī
rītum sanctum: hosq; trīs unum deum relationibus tā
tummodo inuicem dīstīctos. Nec quicq̃ prohibere
circa unam eandemq; indiuiduam substantiam natu
ram: & diuinitate trīa esse nomina: que ueluti note &
characteres diuiduntur tanq̃ proprietates diuisarum
personarū indiuisibilis substātie. Nam huius beate tri
nitatis & numinis immutabilis una est substantia: in
sectilis in opere: concors in uoluntate: par in omni po
tentia: equalis in gloria. Quoniam unus deus est: eoq;
uno omnia gubernetur necesse est. Vt enim exercitus
& cetera quecunq; hominum sint congregationes: cī
to dissoluūtur & pereūt pluriū administrantiū impel
riū nacte: quotiens enim plures imperatores aut reges
cōstituuntur: totiens plures discordie plura odia atq;
dissidia nascuntur: Vnde Homerus unum regē unum
ductorē in exercitu esse oportet dicit: & Hippocrates
quoq; humanū corpus si uno humore cōstaret: nūq̃
egrotatur esse cōfirmat: Sic illa coelestia nunq̃ tāto or
dine tāq; cōstāti & unanimi reꝝ lege atq; uicissitudine
regerētur: nisi essent vnū summū omnipotentēq; recto
rem deum sortita. Quod quidem ille legum institutō
nis initio his uerbis affirmat. Ego dominus deus tuus
qui te ex egypto eduxi: non erunt tibi alii dīi preterq̃
ego. Rursus audi Isdrabel dñs deus tuus dñs unus est.

Et per Hesaiam prophetā. Ego enim inquit deus pri-
mum & imposterum & preter me non est deus & an-
te me non fuit neq; est alius deus neq; erit aut futurus
est: sicut in euangelis quoq; asserit dicēs patri: hec est
eterna uita ut cognoscant te solum uerum deum. Ac/
cedit ad hec ut si in coelo nūmerus deorum aut mul-
tudo cogstaretur: continuo aliqd de illa numinis ma-
iestate diminueretur: Quod si fieret: cum inter plures
odia semper inuidie seditioes prelia: pugne uulnera
perspiciantur: ubi nam queso erit illa diuina perfectio
si uel bonitate: uel potestate uel sapientia: uel tempore
uel loco deniq; carebit: Sin quod magis ratio conten-
taneum uidetur: nulla in numen quantitas: nulla diffe-
rentia cadat: argumento est id unū esse & per omnia
idem atq; perfectū: q; in se bonitatem sapientiam: po-
tentiam: nullum principium: nullum finem contineat
q; deniq; sempiternum sit & omnis descriptionis ex-
pers & ut summam dicam omni ex parte perfectuz
in quo spiritū inesse fateri oportet nec existimare eū
extrinsecus accedere: sicut homini composito contin-
git: in quo spiritus est foris assumptus & qui longe ab
humana substantia diuersus est: q; ex aere fit: ac per in-
spirationem respirationemue intromissus aut emissus
humanum corpus ut consistat: adiuuat. At uero sicut
dei uerbum non ex concretione efficitur neq; ex dis-
ciplina proficiscitur: neq; per uoces emittitur: neq; in
aerem spargitur soluiturue: sed per se subsistens est &
electiuum & actiuum & omnipotēs: Sic spiritum dei
ne per nostri spiritus similitudinē aliquid de diuina il-
la amplitudine atq; prestantia dimittat: intelligere opor-
tet esse substantiam substantialem: que in se ipsa subi-

sistit et in propria natura omni materie genere remo-
to spectetur: & a patre filioq; pcedat: ac in uerbo quies-
cat seq; indicet & ostēdat. Neq; uero a deo in quo in-
est: aut a uerbo cuius comes idemq; socius est: separa-
tur annihilatur ue aut resoluitur: Sed ad uerbi similitu-
dinē per se subsistit: uiuit: eligit: p se mouet: agit: ubiq;
bonum enunciat: & prebet: Semperq; uoluntati respo-
det facultas: nullū finem nullū principium habet: Nec
unq; patri uerbum aut uerbo spiritus defuit. Vna filii
spiritusq; natura: una potētia: una ueritas: una uita: una
sapientia: spiritus dei: spiritus ex deo: spiritus domini:
spiritus patris: spiritus filii: spiritus christi: spiritus qui
excitat Christum: spiritus uite: spiritus ueritatis: Sancti
spiritus aduētus hymnis et laudibus celebrari potiusq;
humanis sententiis ornari potest: q̄q; propria testimo-
nii ueritate satis corroboratus est. Haud. n. ex his: que
cogitamus aut loquimur argumentis: dei uerbum cō-
stat: sed ex illis quibus illuminamur & pietas & cultus
habetur: & ueritas predicatur: Solum dei uerbum: so-
la sancti spiritus doctrina pietatis existit fax: diuine
cognitionis preconium: superneq; doctrine illumina-
tio. Quoniam igitur hec maiora sunt: q̄ ut mens no-
stra humana capere possit: quemadmodum ex his le-
su uerbis cognoscitur: multa habeo uobis dicere: sed
non potestis modo illa portare: quod item probatur
in actis apostolorū cū iudeis disputans ait spūs sc̄tūs
locutus est per Hesaiam prophetā ad p̄res ūros dicēs
auditionē audietis & nō intelligetis. iccirco īgeniū im-
becillitati sufficiat religionis meritū fides ne diuidat
intellectus: quod distinguūt audit⁹: neue pdamus p in-
firmitatē et tenuitatē nr̄am id quod celestis nobis sola

doctrina suppeditat: & dono tradit. Itaq; cōfugiendū
est ad euangelicam historiā: Eiq; tota fides adhibēda
Cum complerentur dies pentecostes: essentq; omnes
discipuli pariter in eodem loco: factus est repente de
coelo sonus tanq̃ aduenientis spiritus uehementis: &
repleuit totam domum ubi erant sedentes: & apparu
erunt illis dispartite lingue: tanq̃ ignis sedēs supra sin
gulos eorum & repleti sunt omnes spiritu sancto: & ce
perunt loqui uariis linguis prout spiritus sanctus da
bat eloqui illis. O inauditam dei benignitatem: O ad
mirabilem diuine nature caritatem: O beatos discipu
los quibus cōtigit tanto splendore et lucis claritate ful
gere. Quid amplius a Christo requiritis? Ecce qui uo
bis promissus fuerat: paracletus accessit. Vobis in ling
uis apparuit ut lingue uestre essent tube & instrumen
ta ad euangelii enuntiationem toto orbe resonantia:
Vnde & apostoli legati dei uocati appellatione auc
toritatis & dignitatis insigni. Vobis tāq̃ ignis uisus est
ut ad ueteres tenebras expellendas noue lucis fulgura
coruscarent: quo micantium splendore linguarum: &
uerbum domini lucidum & eloquium conciperetur
ignitum: cui ad creandū intellectum consumendūq;
peccatum & efficacia illuminandi: & uis inesset uren
di. Vobis sedens in conspectum uenit: ut regium regis
omnipotentis dei solium essetis. En proprie uestre lin
gularum gētium uoces facte sunt in ecclesia ore com
munes. Vobis intabulato sedentibus refulsit: ut indica
ret nonnisi ab illis conspici posse: qui mente celestia
complecterentur: terrena autem despicerent. Quam
obrē pentecoste dies sacratissima in honorē spūs san
cti pur & caste nobis celebrāda est: ut igneus ille spūs
& celestis origo animos nostros purget & illuminet:
ueritatis sue luminis nitore: & diuine resplendētis glie

fulgore. Gloria omnium deus: diuinum numen
diuina natura principium uniuersorum deus mens:
natura: actus: necessitas: finis: renouatio: causa causarū
omnia continet: a nullo continetur: Nunq̄ genitus: sem
per fuit: est & erit: deus pater: deus filius: deus sp̄ritus
sanctus: Deus omnibus reb⁹ inmixtus sp̄ritus: idem
unusq; omnipotens regum rex ipse deusq;. Deus inte
gritas eternusq; splendor: in se ex proprie & perpetue
prestantie ui principium & finem continens: immor
talis q; nūq̄ desinit in seq; terminum recipit. Sempiter
nus omnino qui ex illa celesti administratione nobis
salutis ac bene beateq; uiuendi uiam spem rationem:
consiliū: laudemq; prebet. Sp̄ritus deus nunq̄ cessans
perpetuus felicitatis ac beneficiorum usus & fructus.
Dominus: creator: opifex: illuminator: ualluz: presidi
um: arx: cōfugium: omnia exiſtentia unum: & unum
exiſtentia omnia. omnium enim absolutio atq; perfe
ctio unum est & in uno. Atq; enim eius rectissima gu
bernatio non in coelo tātum uel aere cōsistit: Sed ad
terre etiam solum atq; aquas aquarumq; profundita
tem: & siquid inde ulterius reperitur: accedit: uidet: ad
ministrat. Substantia intelligibilis perpetua & inuicta
soliditas: Cuius cognitionis nō nisi parue quedaz exi
guos ingenii nostri igniculos splēdidissime attingūt
scintille. In medio coelo stans uniuersi habenas & te
monem regit: uita: anima: sp̄ritus: immortalitas: gene
ratio: Deus pater: deus filius: deus sp̄ritus sanctus: Nō
est illic ulla discordia: non est belli uicissitudo: omnes
idem sentiunt: una omnium precognitio: eadem pre
sensio: una eademq; propria & immutabilis scientia:
una eis mens: unus sensus qui ab uno eodemque
tribus mutua & eterna beniuolentia atque amicitia

administratur. Ex quo terrestrium coelestium que rerum harmonia constituitur. Quando quidem diuina illa uoluntate atque nutu elementa & relique partes orbis uniuersi & sibi inuicem cedunt & suum amant que que ordinem equabilitatemque seruant. Nam cum uoluntas una cum electione sit principium actionum ex quibus intellectus ad finem agit. Finis enim & bonum est id ad quod uoluntas spectat: constat dei actionem esse intellectum uoluntatemque non ex potestate aut habitu sed ex actu. quia dei actio est ipsius entia: que quidem entia est ipse uoluntas que proficiscitur ex amore quod ut Aristoteles in metaphysica tradit: est causa omnium rerum: Cum deus se ipse amet: non quod ipse moueatur sed quod motionis principium sit atque omnium que audiuntur queque uidentur origo que ipse sibi facit. Nam dei partes omnia sunt. Si autem omnes partes omnia igitur deus. Itaque omnia faciens: se ipse facit. Nunquam cessat: quia finem non habet. Et quoniam dei proprium est semper ex eius amore benefacere: hominis autem beneficia accipere: ideo omni pietate atque officiiis: illius maiestatem colamus: ei gratias agamus: ei toto corpore atque mente dediti sumus. Hic coelum & terram & aerem & ignem & omnes animantes in uisum nostrum creauit fecitque eas humano generi subiectas atque parentes: Aquas uero super quas ferebatur Augustinus quod a poetis chaos dicitur: primam materiam fuisse existimauit ex qua tot tantaque: & tam uarias rerum formas ad uictum nostrum atque cultum expressit. Hic ex Saulo. Paulum fecit. Paulus enim cessator. Saulus persecutor dicebat. Hic nos aduentu suo: & cruce a crudelissimi atque terribilissimi hostis nostri cruciatibus liberauit hic: ut in fide firmi atque constantes permaneremus spiritum misit paracletum confirmatorem animarum

nostrarū: inspiratorem fidei: fundatorem pacis & cō
cordie: doctorem sciētie: fontem caritatis ac tōtius no
stre causam atq; salutis autorem. Ex hoc deniq; mens
nostra nata & illuminata est: que ut superne cognate
menti cōiungatur: oportet animi partem que rationa
lis & uere diuina est: erectam & excelsam superna tan
tum & coelestia suspicere: terrena autem & inferiora:
que sensuum sunt & cupiditatum prorsus aspernari.
Deus prima causa et est & uocatur unus omniū queq;
sūt: queq; uidentē esse: princeps & origo: idem noster
finis: nostrum bonū: nostra felicitas: ad quam perue
niendi una uirtutum uia est: prudētie hec sola diuina
nosse: & hec tanq̄ nihil aliud sit intueri: temperātie cu
pīditates non reprimere: sed obliuisci: fortitudinis af
fectus & omnes animi perturbationes ignorare: non
uincere: ut nesciat irasci: cupiat nihil: iusticie ita cum
supera & diuina mēte sociari ut seruet perpetuum cū
ea fedus imitādo. Verum ut nostra eodem reuertatur
oratio unde principium sumpsit: Religio nostra mel
lior sapientiorq; est q̄ alie: q̄ summum bonum statue
rit cognoscere deum eumq; spīritu colere: Et qui eū
colit seq; ei applicat: deo adheret: sustentatur: fo
uetur: unus fit cum deo spīritus. Deniq; semper hic &
in coelo felix atq; beatus uiuit. Valeant igitur religio
nis nostre aduersarioꝝ deliramenta qui ira inflāma
tos & libidine furentes induxerūt deos: feceruntq; ut
eoz bella: plia: pugnas: uulnera libidinesq; uideremus
Nostra autem sita est in omni prudentia: fortitudine
iusticia temperantia fide caritate pietate pace concor
dia doctrina & sapientia: quas uirtutes si sectabimur
quemadmodum tu Pont. Max. Vosq; P. C. facitis: no
bis semper spīritus paracletus aderit fauebitq;. Tum
demum cōcedet: ut sicut hic corpore & spīritu diem

eius sacratissimam pentecosten celebramus: ita in coelesti regno ipsum simplici tantum & puro spiritu contemplantes deum: nostrum bonum nostramque beatitudinem colamus: ad quam utinam omnes perueniamus ubi beati sempiterno euo fruamur:.

Ad lectorem.

Autor pauca huc ex se contulisse profitetur. Si qua autem laus est aliorum dicta colligere quod non negat Isocrates: si bene fiat: Cum nihil dicatur quod prius dictum non sit: eam sibi dari non recusat Brentius.

Acta.

XYSTO. IIII. PONT. MAX:

ORBI IVS LEGESQVE DANTE.

ANN. XII.

Hippocrates de natura hominis *Carh 2*

De uictu.

De tuenda ualitudine

Medicinæ lex — *Carh 15*

Hippocratis iusiurandum *Carh 17*

Hippocratis demonstratio q̃

artes sunt *Carh 18*

Hippocratis iuectiua in obrecta

tores Medicinæ *Carh. 19.*

Quæ quidem opera ut latine &

emendare legerentur

Curauit Andreas Brentius

Patauinus

Francisco Dedo Venetorum

oratori.

Res uariæ a multis certatim dantur amicis

Grata recessuro munera Dede tibi.

Hæc nos: quæ uenetū culto legat ore iuuetus.

Ingenii nostri munera parua damus.